

یادداشت

«امت سازی» و وظیفه‌خواست

محسن پاک‌آمین

کارشناس مسائل بین‌الملل

جهان اسلام به دلیل ویژگی‌های سرزمینی و جمعیتی، ثروت و موقعیت، اگر تبدیل به یک امت متحد شود، دسیسه‌های قدرت‌های بزرگ برای ایجاد اختلاف در میان مسلمانان را خنثی خواهد کرد. به همین دلیل است که استکبار جهانی به رهبری آمریکا، برنامه ایجاد تفرقه در جهان اسلام را برای جلوگیری از تشکیل امت اسلامی به عنوان یک اصل در دستور کار خود قرار داده است.

با ظهور نومحافظه کاران آمریکا در دوره «جرج بوش پسر» دو تن از آنان به نام‌های توماس فریدمن و مایکل لدین، پس از اجرای یک پروژه‌های تحقیقاتی اعلام کردند که دنیای غرب اگر به امنیت آتی خود می‌اندیشد باید از هیچ تلاشی برای جلوگیری از یکپارچگی مسلمانان خودداری نکند. آنها با تاکید بر اینکه زمینه ایجاد این شکاف وجود دارد؛ به دو لئوردان غرب توصیه کردند که از این به بعد از مفهوم جهان اسلام که تداعی یک امت واحد داشته و در کلیت، اتحاد اسلامی را تداعی می‌کند استفاده نکرده و به جای آن از واژه «مسلمانان جهان» استفاده کنند. در این دوره، تلاش نومحافظه کاران برای ایجاد تفرقه در جهان اسلام به یکی از عناصر «جنگ نرم» غرب تبدیل شد. هدف اصلی آنان همان گونه که رهبر انقلاب هم در سخنرانی خود بیان کردند: «فعال کردن گسل‌های مذهبی درون دنیای اسلام و به خصوص گسل اعتقادی و دینی» بود. در بیان تفاوت‌هایی که بین جنگ نرم و جنگ سخت وجود دارد باید گفت در جنگ سخت معمولاً سرزمین‌ها هستند که ویران می‌شوند و صدمه می‌بینند، اما در جنگ نرم، اعتقادات و باورهای انسان‌ها دچار آسیب می‌شوند. در جنگ سخت، آسیب‌ها و ویرانی سرزمین‌ها محسوس و ملموس است ولی در جنگ نرم، آثار تخریب و استحاله افکار و اعتقادات در کوتاه مدت احساس نمی‌شود و در گذر زمان هم به سختی ترمیم می‌گردد. در جنگ نرم انسان‌ها، داوطلبانه فرهنگ بیگانه را می‌پذیرند و گسل‌های اعتقادی خود را در معرض آسیب قرار می‌دهند. داستان مسابقه باد و خورشید را معمولاً برای مقایسه جنگ سخت با جنگ نرم تعریف می‌کنند. در این داستان، باد و خورشید تصمیم می‌گیرند برای آوردن لباس یک فرد که در کنار رودخانه‌ای قدم می‌زند، مسابقه بدهند. باد ادعا می‌کند که من راحت می‌توانم پیروز شوم لذا به شدت می‌وزد و طوفان برپا می‌کند، اما آن فرد در مقابل طوفان با چسبیدن به شاخه‌های درختان مقاومت می‌کند و باد را ناکام می‌گذارد. خورشید ریگانه لیخندی می‌زند و با افزایش دمای خود، شرایطی فراهم می‌کند تا آن فرد، داوطلبانه لباس خود را در می‌آورد و برای فرار از گرما وارد رودخانه می‌شود. در واقع حرکت نرم خورشید باعث می‌شود تا فرد مورد نظر، داوطلبانه در مسیر هدف خورشید قرار می‌گیرد. طراحان جنگ نرم نیز با اجزای ترندهای رسانه‌ای، فرهنگی و تبلیغی در کشورهای اسلامی، طوری عمل می‌کنند که مسلمانان داوطلبانه ارزش‌های اعتقادی خود را ترک کرده و معیارهای غربی را می‌پذیرند و این اصلی‌ترین چالشی است که امروز در مقابل تشکیل امت اسلامی قرار دارد. غرب با جنگ نرم خود در کنار تغییر باورهای اعتقادی، با ایجاد اختلاف میان مسلمانان از طریق دامن زدن به اختلافات، فرقه

سازی مذهبی و ایجاد گروه‌های تکفیری و همچنین تشدید اختلاف میان کشورهای مسلمان رو در رو قرار دادن آنها، اهداف خود را دنبال می‌کند. دامن زدن به اختلافات میان کشورهای مسلمان از جمله پاکستان و افغانستان، سوریه و ترکیه، عربستان و یمن، عراق و ترکیه و طرح موضوع هلال شیبی، از جمله برنامه‌های پنهان غرب است. کسانی که می‌توانند برای مقابله با این چالش‌ها وارد صحنه شوند با الهام از بیانات اخیر رهبر انقلاب: «خواص دنیای اسلامند؛ سیاستمداران، علما، دانشمندان، دانشگاهیان، طبقات بانفوذ و صاحب فکر، شعرا، نویسندگان، تحلیلگران سیاسی و اجتماعی، اینها می‌توانند اثر بگذارند. در همین رابطه راهبر «دیپلماسی وحدت اسلامی» نیز یکی از توصیه‌های رهبر انقلاب است که در ابلاغ خود به مناسبت انتصاب حجت‌الاسلام والمصلحین اراکی به سمت دبیرکلی مجمع تقریب مذاهب اسلامی (۱۳۹۱/۴/۲۴) مطرح کردند. در این راهبر، دیپلماسی بر اساس تعاریف متداول، عاملی برای جلوگیری از اختلاف و ایجاد تفاهم است و جهان اسلام به تقویت دیپلماسی وحدت اسلامی در مقابل منازعه‌های غیرضروری نیاز دارد. در اجرای این نوع دیپلماسی، باید ارتباط خواص جهان اسلام با یکدیگر و برای رفع مشکلاتی که در برابر تشکیل امت اسلامی، قرار دارد، افزایش یابد. افسران دیپلماسی وحدت اسلامی، نخبگان، روشنفکران، علمای دینی، اصحاب رسانه و دیگر عناصر تاثیرگذار بر افکار مسلمانان هستند. باید در این گفت‌وگو‌ها به اولویت‌ها و اشتراکات جهان اسلام مثل مسئله آزادی فلسطین توجه شود. همان گونه که مرحوم آیت‌الله العظمی بروجردی، نمایندگانی را به دنیا می‌فرستادند که در مصر موجب تأسیس دارالتقرب شد؛ مراجع عظام نیز می‌توانند در کنار دستگاه‌های رسمی، نمایندگان خود را برای گفت‌وگو با نخبگان جهان اسلام اعزام نمایند. نهادهایی همچون جامعه المصطفی با هزاران دانش‌آموخته و دانشجو در داخل و خارج کشور، باید در این عرصه فعال باشد. در این مسیر، علمای جهان اسلام و روشنفکران دینی باید ترغیب شوند که در فضای مجازی با قدرت هوشمند، همراه شوند و در سایه به کارگیری فناوری روز، رسالت خود را برای هموار سازی تشکیل امت اسلامی به انجام رسانند. این ظرفیت‌های بسیار عظیم، منابع قدرت نرم جهان اسلام هستند که چنانچه در خدمت گفتمان «وحدت اسلامی» و «امت سازی» قرار گیرند، می‌توانند کار‌های بزرگی انجام داده و در مقابل جنگ نرم غرب، ایستادگی کنند.

محمدرضا تاجیک در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

دولت‌پزشکیان

فاقد یک نقشه معرفی-گفتمانی است

فاصله اصلاح‌طلبان با دولت تنها یک گام این یا آن سوی حریم قدرت است

قدرت به فصل طلائی اصلاح‌طلبان تبدیل شده است

دغدغه اصلاح‌طلبان گشودن دری به حریم قدرت است نه اصلاح‌طلبی

آرمان ملی - احسان انصاری: جریان اصلاحات در کجای بازی پزشکیان قرار خواهد داشت و حد و حدود نزدیکی و فاصله‌گیری جریان اصلاحات از دولت پزشکیان چیست؟ چرا پزشکیان در حالی که یک اصلاح‌طلب بود یک دولت صدرصد اصلاح‌طلب تشکیل نداد تا گفتمان اصلاحات به صورت جدی احیا شود؟ آیا پزشکیان در بازی اصلاح‌طلبان بازی خواهد کرد؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر محمدرضا تاجیک از تورپسین‌های جریان اصلاحات گفت‌وگو کرده است. تاجیک معتقد است: پزشکیان هیچ‌گاه یک اصلاح‌طلب صدرصد نبوده است و بنابراین، نمی‌توان از ذات نایافته‌از

هستی بخش، انتظار هستی بخشی داشت. ثانياً، بازی ایشان یک بازی کوچک در بطن و متن بازی بزرگ‌تر بوده و هست (به این موضوع لزوماً نباید از منظری منفی نگریست)، لذا در تحلیل نهایی، این ایشان نیست که قواعد و اصول این بازی را مشخص می‌کند و از این رو، از پزشکیان باید به اندازه آنچه می‌تواند انتظار داشت نه در گستره آنچه باید و شاید. از یک منظر می‌توان گفت، شرط اصلاح‌طلبی محدود و رقیق ایشان، همان شرط پذیرش ایشان در قدرت بود. بنابراین، چنین اراده‌ای از آغاز وجود نداشت و نمی‌توانست وجود داشته باشد.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

دغدغه امروز بسیاری از اصلاح‌طلبان رسمی گشودن روزه و درپچه‌ای به درون حریم قدرت است و نه گشودن در و دروازه‌ای به روی جریان اصلاح‌طلبی.

دیریست که حیات و ممات جریان اصلاح‌طلبی به اکسیری به نام ماکروفیزیک قدرت گره خورده و نه به میکروفیزیک قدرت. دیریست که در نزد اصلاح‌طلبان، امر سیاسی همه جا و همه چیز را - تمامی ساحت‌های حیات فردی و اجتماعی آدمیان را - با نفس دود هایش، تاریک و سرد و مه‌آلود کرده است، امر اجتماعی را برپوده است و نابود کرده است

خواهد بود و نه دو روز.

پزشکیان مدعی دولت وفاق ملی است. این در حالی است که دغدغه تاریخی اصلاح‌طلبان جامعه مدنی آزادی و توسعه سیاسی بوده است. آیا این دورویگرد مسیر پزشکیان را از اصلاح‌طلبان جدا می‌کند و با اینکه در نهایت به یک نتیجه مشترک می‌رسند؟

من این دوگانه وفاق ملی و جامعه مدنی آزادی را چندان در روایت فصل و فاصله و فراق و شقاق اصلاح‌طلبان با اصحاب قدرت کنونی موثر نمی‌دانم؛ زیرا این دغدغه آزادی و جامعه مدنی را در میان اصلاح‌طلبان جدی نمی‌بینم و نمی‌ایم و آن «وفاق» را هم چندان بنیادین و پولادین نیست. در نزد بسیاری از اصلاح‌طلبان، جامعه مدنی یعنی جمع آنان و آزادی یعنی آزادی آنان برای کسب و حفظ و گسترش قدرت. از سوی دیگر برای بسیاری از حاملان و عاملان شعار وفاق نیز همان اسم رمز مسأله دولت (قدرت) و یا همان ادامه پروژه ادغام - حذفی یا حذف - ادغامی، با طعم ملایم اصلاح‌طلبانه است. بنابراین، نقش و تاثیر این مفاهیم در وفاق و شقاق اصلاح‌طلبان و دولت پزشکیان را فراموش کنید و بیشتر به تاثیر آن «سیمایی» (به تعبیر مولانا) می‌تواند ارواح منفرق را همگن سازد، یعنی قدرت، ببیند بشید.

اصلاح‌طلبان همواره تلاش کرده‌اند فاصله خود را با قدرت حفظ کنند. این در حالی است که رویکردی که پزشکیان در پیش گرفته وابسته و چسبیده به قدرت است. در چنین شرایطی بین اصلاح‌طلبان و دولت چهاردهم فاصله ایجاد نخواهد شد؟

من چنین تعریف و تصویری از اصلاح‌طلبان ندارم، یعنی

پزشکیان، اولاً، هیچ‌گاه یک اصلاح‌طلب صدرصد نبوده است و بنابراین، نمی‌توان از ذات نایافته از هستی بخش، انتظار هستی بخشی داشت. ثانياً، بازی ایشان یکی بازی کوچک در بطن و متن بازی بزرگ‌تر بوده و هست (به این موضوع لزوماً نباید از منظری منفی نگریست)، لذا در تحلیل نهایی، این ایشان نیست که قواعد و اصول این بازی را مشخص می‌کند و از این رو، از پزشکیان باید به اندازه آنچه می‌تواند انتظار داشت نه در گستره آنچه باید و شاید

آن را از هیچ دیدگشتی نمی‌توانم در فاصله با قدرت تصویر و تصور کنم. مگر واقعیت نه این بوده که پزشکیان برای جریان اصلاح‌طلبی، همان روزه ممکن برای ورود به حریم قدرت تعریف و تصویر می‌شده است؟ تردید ندارم که شعار بسیاری از اصلاح‌طلبان همواره و در هر شرایطی این است: «چو قدرت نباشد تن ما می‌باد». حکم اینان زمانی که بیرون از قدرت قرار دارند، حکم ماهی بیرون از آب است. از نظر اینان، باید قدرت (منظورم همه جا ماکروفیزیک قدرت است) داشت تا مدنیت و اصلاحات و آزادی و دموکراسی ... داشت.... قدرت، ممد حیات و مفرغ ذات اصلاح‌طلبی است. لذا عقل سیاسی حکم می‌کند که در هر شرایطی و به هر طریق ممکن در حریم قدرت حضور داشته باشیم. دقیقاً از همین روست که فصل طلائی فعالیت این اصلاح‌طلبان طالب قدرت، آستانه انتخابات و رقابت برای قدرت است.

چرا پزشکیان از تشکیل یک دولت صدرصد اصلاح‌طلب که می‌توانست یک بزنگاه مهم سیاسی برای اصلاح‌طلبان باشد خودداری کرد؟

پزشکیان، اولاً، هیچ‌گاه یک اصلاح‌طلب صدرصد نبوده است و بنابراین، نمی‌توان از ذات نایافته از هستی بخش، انتظار هستی بخشی داشت. ثانياً، بازی ایشان یک بازی کوچک در بطن و متن بازی بزرگ‌تر بوده و هست (به این موضوع لزوماً نباید از منظری منفی نگریست)، لذا در تحلیل نهایی، این ایشان نیست که قواعد و اصول این بازی را مشخص می‌کند و از این رو، از پزشکیان باید به اندازه آنچه می‌تواند انتظار داشت نه در گستره آنچه باید و شاید. از یک منظر می‌توان گفت، شرط اصلاح‌طلبی محدود و رقیق ایشان، همان شرط پذیرش ایشان در قدرت بود. بنابراین، چنین اراده‌ای از آغاز وجود نداشت و نمی‌توانست وجود داشته باشد.

ارزبایی شما از روند تشکیل کابینه و اتفاقاتی که رخ داد چیست؟ آیا این نوع تشکیل کابینه می‌تواند به مطالبات مردم منجر شود؟ در این زمینه چه نقاط ضعف و قوتی مشاهده کردید؟

من بیش و پیش از آنکه به کارآمدی اراده معطوف به تدبیر و تحقق آن روز شیرینی که با مردمان آشتی باشد، امید داشته باشم، به آن «اراده پشت دولت» که چنین تئوری را در ساخت و ساحت قدرت در شرایط کنونی موجد و موجب شد، امید دارم. ساده‌تر بگویم، موفقیت یا عدم موفقیت این دولت، بیش از آنکه از درون آن برزاد، از برون آن بی‌تراود. چنانچه آن «اراده» به بقا به شیوه دیگر «استمرار یابد و چراغ آن آگاهی که شاید موفقیت دولت فعلی آخرین شانس و اقبال ادامه نظم و نظام هیبریدی موجود باشد، خاموش نگردد، می‌توان به نوعی وفاق و هم‌افزایی حاکمیت و حکومت و در نتیجه، هموارتر شدن مسیر پاسخ به مطالبات مردم، امید داشت. جامعه امروز ما بیش از هر روز، نیازمند دولتی کارآمد و مقتدر، و در عین حال، دموکراتیک است. استقرار چنین دولتی، در گام نخست، نیازمند انتخاب آزادانه، آگاهانه و کارشناسانه دلت‌مردان/ زنان ریز و درشت است. این مهم محقق نخواهد شد مگر در پرتو استقلال هسته سخت دولت از تاثیر و نفوذ گروه‌های فشار، گنگ‌های و مافیاهای پشت صحنه قدرت و دولت و رهاکردن خود از بند و امداری و بارداری این شخصیت و آن جریان و نهاد است.

مهم‌ترین اولویت‌های دولت پزشکیان را چه می‌دانید؟ آیا پزشکیان در مسیری قرار گرفته که بتوان به موفقیت دولت وی خوشبین بود؟

مهم‌ترین اولویت‌های دولت پزشکیان، نخست، ارائه یک «نقشه معرفی- گفتمانی» انضمامی و اجرایی و مردم‌داد (منطبق با شرایط اکنون جامعه)، دو دیگر، سپردن هر دست و مسئولیت مدیریتی به اهلسن، با بهره‌بردن از تمامی نیروهای کارشناس این مرز و بوم و بدون لحاظ تفاوت‌های قومیتی، جنسیتی، دینی و سنی، سه دیگر، محقق کردن وعده‌های انتخابی (از جمله حل مشکل خرابی، فیلتریک، زنان، قومیت‌ها، وضعیت اقتصادی و روابط خارجی)، است.

گزارش

فریاد خشم ایران از جنایت صهیونیست‌ها

ادامه از صفحه اول مردم بام ایران پس از نماز جمعه دشمن شکن با مشت‌های گره کرده دور هم گرد هم آمده‌اند تا همبستگی و حمایت خود را از مردم فلسطین اعلام کنند و صدای اعتراض خود را برابر اقدامات خصمانه رژیم جعلی صهیونیستی به گوش جهانیان برسانند. امت ولایت‌مدار و شهید پرور چهارمحال و بختیاری، دیروزرود پس از نمازجمعه راهپیمایی حمایت از مردم مظلوم فلسطین ولینان برگزار کردند و صدای اعتراض و حمایت خود را برای مردم فلسطین که در برابر ظلم و ستم رژیم صهیونیستی قرار دارند بلند کردند.

وحدت شیعه و سنی در حمایت از غزه ولینان

دیروز مسیر مسجد جامع «مسجد دارالاحسان» تا میدان انقلاب سنجند شاهد خلق حماسه‌هایی بود که مردم ولایی و متحد این دیار در دفاع از مظلومیت مسلمانان بی‌گناه فلسطین و محکومیت رژیم کودک‌کش اسرائیل خلق کردند. مردم دیار کردستان از شیعه و سنی با سردادن شعارهای «مرگ بر اسرائیل» و «مرگ بر آمریکا»، ضمن محکوم کردن وحشی‌گری‌های رژیم صهیونیستی با تکان دادن پرچم پرافتخار کشورمان ایران و پرچم فلسطین اشغالی فریاد مظلوم‌خواهی سردادند و از مجمع‌ها و سازمان‌های بین‌المللی خواستند که این ظلم را پایان دهند.

استان اردبیل پای یاری مسلمانان مظلوم

هزاران نفر از مردم اردبیل با تجمع در میدان مصلی، در حالی که پرچم‌های ایران و غزه و حزب... لبنان در دست داشتند حرکت خود را به سمت چهارراه امام آغاز کردند؛ نمازگزاران جمعه پس از پایان نماز جمعه، با سر دادن شعارهای مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل همصدا با مردم در شهرستان‌های پارس‌آباد، مشگین‌شهر، خلخال، بیله سوار و... خشم خود را از جنایات رژیم صهیونیست‌ها برآوردند.

حماسه در همدان

نمازگزاران همدانی پس از اقامه نماز عبادی سیاسی جمعه با برگزاری راهپیمایی با شکوه، از مردم غزه و حزب... لبنان حمایت و انزار خود از جنایات وحشیانه صهیونیست‌ها را اعلام کردند. این راهپیمایی از مقابل حسینیه امام خمینی (ره) همدان آغاز و تا چهارراه خواجه رشید ادامه پیدا کرد به طوری که مردم تمام مسیر را با شعار حماسی می‌پیمودند.

جمعه خشم یاسوجی‌ها در آغاز پاییز

مردم و نمازگزاران یاسوجی در اولین هفته از مهرماه سال ۱۴۰۳ بعد از حضور در نماز جمعه به خیابان آمدند و علیه رفتارهای غیرانسانی رژیم اسرائیل در فلسطین ولینان شکارمرگ بر صهیونیست‌ها و مرگ بر آمریکا سر دادند. شعار «لبنان پیروز است، اسرائیل نابود است» شاه بیت مردم در این راهپیمایی بود.

همت بلند البرزی‌ها در راه راهپیمایی خشم

مردم استان البرز دیروز جمعه ۶ مهرماه با برگزاری راهپیمایی دشمن شکن و وحدت بخش خوداز محور مقاومت و حزب... لبنان و فلسطین حمایت کرده و جنایات وحشیانه رژیم دیوبست صهیونیستی را محکوم و مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل را فریاد زدند.

دیار علویان ایران پای حمایت از حزب... لبنان

راهپیمایی ضد صهیونیستی مردم مازندران علیه جنایات این رژیم در لبنان و فلسطین بار دیگر بعد از نماز جمعه در خیابان‌های منتهمی به مصلای برگزار شد. امروز گوشه‌گوشه دیار علویان پر شد از فریاد‌های مردمی که طی ماه‌های اخیر شاهد اقدامات ددمنشانه رژیم صهیونیستی بودند.

تاریخی پز از جنایت

به گزارش فارس، قریب به یک سال از جنایت وتوحش درنده خویی رژیم سفک و خونخوار و گزگ صفت اسرائیل جلا، در سایه سکوت سرد و مرگبار سازمان‌های بین‌المللی مدعی حقوق بشر و حمایت‌های بی‌دریغ و پشتیبانی‌های مالی، تسلیحاتی، نظامی و اطلاعاتی غرب به سرکردگی امریکای جنایتکار می‌گذرد. دوازدهمین ماه جنگ در غزه در شرایطی به پایان خود نزدیک می‌شود که اسرائیل نه تنها به هیچ یک از اهداف خود (یعنی خلع سلاح غزه، نابودی مقاومت، اخراج فلسطینیان ا دست نایافته است، بلکه با حجم جنایاتی که در غزه رقم زده است، افکار عمومی آزادگان عالم را علیه خود بسیج کرده است. رژیم موقت صهیونیستی امروز که خود را در صحنه میدان و نبرد رو در رو با مقاومت فلسطینی ناتوان و در رسیدن به تمامی اهداف از قبل تعریف شده خود ناکام یافته، با دست زدن به اقدامات کور و دیوانه وار و حملات ایدایی و سبوعانه و ترورهای وحشیانه در جنوب لبنان، سعی در فرافکنی و فرار از واقعیت صحنه و میدان نبرد در غزه خونین دارد تا با تنفس مصنوعی از سقوط و مرگ زودهنگام خود جلوگیری کند، اما بی‌تردید پیروز این نبرد حزب... رشید و غزه مقاوم است.